Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format
Adapt — remix, transform, and build upon the material

4055

491.99-8
P-66

2010

[illegible] 2002

ՆՈՐ
ԱՅԲ ԲԵՆԱՐԱՆ

ԿԱՄ

ԲԱՆԱԼԻ
ՀԱՅԵՐԷՆ ՎԵՐԾԱՆՈՒԹԵԱՆ

ՀՐԱՄԱՆԱՒ
ՍՈՒՐԲ ԺՈՂՈՎՈՅՆ

ՀԱՏՈՐ Ա.—Բ.

ՌՅԺ

ՅԵՐՈՒՍԱՂԷՄ
Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՍՐԲՈՑ ՅԱԿՈՎԲԵԱՆՑ

1861

491.99-8
Ն-66

56

ՆՈՐ
ԱՅԲ ԲԵՆԱՐԱՆ

ԿԱՄ

ԲԱՆԱԼԻ ՀԱՅԵՐԷՆ ՎԵՐԾԱՆՈՒԹԵԱՆ

Ի ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԹԵԱՆ ՍՐԲՈՅ ԱԹՈՌՈՅՍ
ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ
ՀԱՆԳՈՒՑԵԱԼ Տ. ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ՍՐԲԱԶԱՆ
ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ

ՀՐԱՄԱՆԱՒ ՍՈՒՐԲ ԺՈՂՈՎՈՅՆ

ՀԱՏՈՐ Ա.—Բ.

ՅԵՐՈՒՍԱՂԷՄ
Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՍՐԲՈՑ ՅԱԿՈԲԵԱՆՑ
1861

Гос. Публ. Библиотека
ՀՍՍՀ-ССРА
им. А. Мясникяна

(452 / 40)

16870-58

33220-и. в.

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ օրհնեալ Մանկտւոյն համար նոր ԱՅԲ ԲԵՆԱՐԱՆ մը յօրինել, արդարեւ իմ կարողութենէս վեր էր, բայց Սրբոյ Աթոռոյս Սրբազան Ժողովոյն հրամանը եւ Ձեր փութահացուցիչ խրախոյսները. ո՛ Արժանապատիւ Ուսումնասէր ընկերակիցք, պարտաւորեցին զնուաստս հրամանակատար ըլլալ. ուստի իմ տկար կարողութեամբս այս աւարտեալ կ'ընծայեմ Ձեզ, յանձնելով Ձեր ճշմարտասէր դատաքննութեանը, եւ յուսալով Ձեր ներողամտութիւնը՝ կըմնամ միշտ անձնանուէր անդամ ընկերութեան Թանգարանի,

ՄԱՐՏԻՐՈՍ Վարդապետ
ՄԺԵԺԵԱՆՑ ԿԱՐՆԵՑԻ ։

Հայկայ սերունդ Մանուկ ազնիւ,
Ահա՛ քեզի նոր քերական.
Աշխատէ՛ դու գիշեր եւ տիւ,
Ըլլաս հմուտ Ուսումնական ։
Մի՛ դանդաղիր շուտ ձեռքդ առ,
Այս պիտանի նոր բանալին.
Որ գիտութեան դուռը դժուար,
Ասով քեզի բացուի դիւրին ։

Փո. Կ. Դ.

Եթէ ոչ դարձջիք եւ լինիջիք իբրեւ զմանկունս ոչ մտանիցէք
յարքայութիւն երկնից ։

ԴԱՍ Բ.

ԲՈԼՈՐ ԳԻՐ

ա բ գ. դ ե զ. է ը թ. ժ ի լ.
խ ծ կ. հ ձ ղ. ճ մ յ. ն շ ո.
չ պ ջ. ռ ս վ. տ ր ց. ւ փ ք.
և օ ֆ։

ՆՈՏՐ ԳԻՐ

ա բ գ. դ ե զ. է ը թ. ժ ի լ.
խ ծ կ. հ ձ ղ. ճ մ յ. ն շ ո.
չ պ ջ. ռ ս վ. տ ր ց. ւ փ ք.
և օ ֆ։

ԴԱՍ Գ.

Ձայնաւոր և Բաղաձայն։

Գիրերը երկու տեսակ կարգի կըբաժնուին, Ձայնաւոր և Բաղաձայն, կամ անձայն. ձայնաւոր գիրերը ասոնք են

ա, ե, է, ը, ի, ո, օ։

Իսկ մնացածները բաղաձայն կամ անձայն կըսուին, ինչպէս

բ, գ, դ, զ, թ, ժ, լ, խ, ծ, կ,
հ, ձ, ղ, ճ, մ, յ, ն, շ, չ, պ, ջ,
ռ, ս, վ, տ, ր, ց, ւ, փ, ք, ֆ։

Ասոնք առանց ձայնաւոր գրի չեն կրնար ձայն տալ, այլ իրենք ձայնաւորի մօտ գալով այսպէս կըհնչեն.

Ինչպէս այս Ձայնաւոր՝ և Բաղաձայն Գիրերը։

աք	ափ	աց	ար	ատ	ավ	աս
եք	եփ	եց	եր	ետ	եվ	ես
էք	էփ	էց	էր	էտ	էվ	էս
ըք	ըփ	ըց	ըր	ըտ	ըվ	ըս
իք	իփ	ից	իր	իտ	իվ	իս
ոք	ոփ	ոց	որ	ոտ	ովլ	ոս
օք	օփ	օց	օր	օտ	օվ	օս

եռ եջ եպ եչ եշ են եմ

առ աջ ապ աչ աշ ան ամ

էռ էջ էպ էչ էշ էն էմ

ըռ ըջ ըպ ըչ ըշ ըն ըմ

իռ իջ իպ իչ իշ ին իմ

ոռ ոջ ոպ ոչ ոշ ոն ոմ

օռ օջ օպ օչ օշ օն օմ

էձ էղ էճ էհ էկ էծ էխ

իձ իղ իճ իհ իկ իծ իխ

աձ աղ աճ ահ ակ ածախ

ըձ ըղ ըճ ըհ ըկ ըծ ըխ

ոձ ող ոճ ոհ ոկ ոծ ոխ

եձ եղ եճ եհ եկ եծ եխ

օձ օղ օճ օհ օկ օծ օխ

ու ոժ ոթ ող ոդ ոգ ոբ

օւ օժ օթ օղ օդ օգ օբ

իւ իժ իթ իղ իդ իգ իբ

ըւ ըժ ըթ ըղ ըդ ըգ ըբ

եւ եժ եթ եղ եդ եգ եբ

աւ աժ աթ աղ ադ ագ աբ

էւ էժ էթ էղ էդ էգ էբ

ԴԱՍ Դ.

Ինչպէս այս Բաղաձայն՝ և Ձայնաւոր Գիրերը։

քա փա ցա րա տա վա սա

քե փե ցե րե տե վե սե

քէ փէ ցէ րէ տէ վէ սէ

քը փը ցը րը տը վը սը

քի փի ցի րի տի վի սի

քո փո ցո րո տո վո սո

քօ փօ ցօ րօ տօ վօ սօ

ռե	ջե	պե	չե	շե	նե	մե
ռա	ջա	պա	չա	շա	նա	մա
ռէ	ջէ	պէ	չէ	շէ	նէ	մէ
ռը	ջը	պը	չը	շը	նը	մը
ռի	ջի	պի	չի	շի	նի	մի
ռո	ջո	պո	չո	շո	նո	մո
ռօ	ջօ	պօ	չօ	շօ	նօ	մօ

ճէ	ղէ	ձէ	հէ	կէ	ծէ	խէ
ճի	ղի	ձի	հի	կի	ծի	խի
ճա	ղա	ձա	հա	կա	ծա	խա
ճե	ղե	ձե	հե	կե	ծե	խե
ճը	ղը	ձը	հը	կը	ծը	խը
ճո	ղո	ձո	հո	կո	ծո	խո
ճօ	ղօ	ձօ	հօ	կօ	ծօ	խօ

լո	ժո	թո	զո	դո	գո	բո
լօ	ժօ	թօ	զօ	դօ	գօ	բօ
լի	ժի	թի	զի	դի	գի	բի
լը	ժը	թը	զը	դը	գը	բը
լե	ժե	թե	զե	դե	գե	բե
լա	ժա	թա	զա	դա	գա	բա
լէ	ժէ	թէ	զէ	դէ	գէ	բէ

Սա հը րեշ տա կը աղ ւո րիկ,
կը տես նաս կոր ախ բա րիկ.
խուր ա զե զը բըռ ներ է,
չար սա տա նան յաղ թեր է։

ԴԱՍ Ե.

Միաւանկ երկտառ կամ եռատառ:

Ակ	Գառ	Իջ	Ջոջ
Աղ	Գոն	Իս	Վեգ
Աջ	Գոմ	Իժ	Վէս
Առ	Գամ	Դի	Սեր
Աղբ	Գէշ	Ցի	Սէր
Ախտ	Գիծ	Լի	Ծիտ
Ալ	Գին	Մեք	Ծիծ
Ած	Գինձ	Մէգ	Ծառ
Արդ	Գոգ	Մեր	Նետ
Ամպ	Հաց	Ձեր	Տեգ
Ամբ	Հաւ	Եկ	Սեռ
Բառ	Հար	Իշ	Ցեղ
Բադ	Ճառ	Եզ	Սեխ
Բան	Ճիգ	Մաձ	Շոգ
Բակ	Ճոթ	Մոմ	Շոպ
Բահ	Նիգ	Ճառ	Շոր
Բեռ	Նեռ	Մաշ	Օձ
Բիծ	Նոխ	Ջահ	Օր
Բոկ	Ճիգ	Ջան	Հօր
Գահ	Ճոթ	Ջոկ	Հօտ

Տօն	Զոհ	Խիղճ	Սուր
Ձօն	Կանթ	Կիրճ	Խոյր
Ծէս	Կարթ	Սիրտ	Վարմ
Հեն	Կարճ	Քիրտ	Հեռ
Քէն	Յարդ	Դիրտ	Ազդ
Վէճ	Բաղդ	Խուլ	Սակր
Տիկ	Բանդ	Ցուլ	Տագր
Քայլ	Ձայն	Խուց	Յամր
Գայլ	Զուր	տուժ	Ոսկր
Քիլ	Մուր	Խօսք	Մախր
Ծիլ	Մայր	Կամք	Շանթ
Թեւ	Հայր	Արջ	Կոթղ
Սեւ	Քոյր	Բերդ	Կոճղ
Դեւ	Մարդ	Վիշտ	Աստղ
Այգ	Սայլ	Գէտ	Սիկղ
Այծ	Սանց	Միտք	Կուրծք
Ցօղ	Վերտ	Նուշ	Տունք
Հող	Վէստ	Սուգ	Կայսր
Ձող	Վաշխ	Ուղտ	Ուստր
Ցեց	Ծերպ	Տուղտ	Սանտր
Բեր	Կերպ	Մուրտ	Կուպղ
Տօթ	Զեղջ	Ցուպ	Սինկղ
Գոց	Խաշ	Հուր	Օժտ

ԴԱՍ Ձ.

Երկվանկ բառեր։

Նո ճի	Եղ բայր	Եր կինք
Ջո գի	Ե զինճ	Ա րեւ
Վա կաս	Ա րօտ	Լու սին
Ցը քի	Կա րօտ	Փա մուկ
Այ գի	Ար ծիւ	Կա կուղ
Ապ րուստ	Ա կօս	Կու սին
Ապ րիլ	Ա նիւ	Փա ղանք
Մա յիս	Ա նի	Ճամ բար
Յու նիս	Կո գի	Ճա հիճ
Յու լիս	Շո գի	Աբ գար
Ման գաղ	Բար սեղ	Զօ րեղ
Մա նուկ	Կայ ծակ	Գեն ջակ
Մա նեակ	Տի կին	Եր թալ
Շա քար	Բամ բիշ	Գոր ծել
Շու շան	Բամ բիռ	Եր գել
Նար գոս	Բա ւիղ	Բե հեզ
Բըր քում	Տա ւիղ	Ծի րան
Մես րոպ	Շա ւիղ	Բա ղարջ
Նա րեկ	Եր կիր	Գի շեր

Դե ղին	Գառ նիկ	Մըշ տիկ
Դի պակ	Մա դի	Ըմ պել
Դի տակ	Մօ րու	Թա թախ
Զա ծած	Ջօ րու	Թա կոյկ
Դի զան	Ա պուշ	Թա նաք
Զա կատ	Կըր կէս	Մէ լան
Գա զան	Կը րակ	Թա փուր
Վի րապ	Ցակ ձիւ	Թա րախ
Վոհ մակ	Զո ւարճ	Թե րատ
Վա ռեկ	Զո պա	Թե րափ

ԴԱՍ Ե.

Եռավանկ բառեր։

Ըզ մե լին	Տա ղա ւար	Քրիս տոս
Աբ րա համ	Սար կա ւագ	Փի լիպ պոս
Ի սա հակ	Տի րու հի	Օժ տա բեր
Ա ւե տիս	Տի րա ցու	Ցօ ղա բեր
Ա հա բեկ	Տի րա մայր	Իւ ղա բեր
Շա ռա ւիղ	Վե հա պետ	Րե նա տես
Ճա ռա գայթ	Տը նօ րէն	Ցա ւա գար
Վար դե նի	Փա րա ւոն	Խե լա գար
Քա հա նայ	Շը մա ւոն	Րա բու նի
Մա րի ամ	Քա րո զիչ	Ռե բե կայ

Սո ղո մոն	Յա կո բոս	Ամ պի օն
Իս րա յէլ	Նա հա տակ	Ման գա ղել
Րե նա կան	Ճա խա րակ	Զեր ծա նիլ
Պա տա րագ	Ճե մա րան	Նե րա ծել
Պա հա րան	Ախու րա կի	Գեղ գե ղել
Պա հես տի	Ձի ա ւոր	Մի րա սիրտ
Ժա մա րար	Նա ւա պետ	Ա նա նուն
Սպա րա պետ	Ձի աս տան	Հե զի նէ
Ջը րա կիր	Ա սպա րէզ	Ձո ւա ծիւղ
Ձո րա բան	Ձի թե նի	Ձի ար շաւ
Ծի սա րան	Ծի ա ծան	Ա ռա քեալ
Ձո րա սէր	Վար ժա պետ	Մար գա րէ
Հո գե ծին	Հայ րա պետ	Ման կը տի
Ձը քա ւոր	Խո րա գետ	Աբ րա համ
Մի րա ծին	Թան գա րան	Ամ բա կում
Ա րու սեակ	Խո հա կան	Բոր սա բա
Շա րա կան	Օգ նա կան	Բա րա ղամ
Քե րա կան	Կեղ ծա ւոր	Գա ղա փար
Ոս տի կան	Ա լե ւոր	Գաբ րի էլ
Նա հա պետ	Վե հա զուն	Գը րի գոր
Շա հա տակ	Մա կա նուն	Դա տա ւոր
Նա զա րէթ	Ձե ռըն բաց	Դա նի էլ
Կա րա պետ	Կո կի սոն	Թա գու հի

ԴԱՍ Ը·

Քառավանկ բառեր։

Կա թո ղի կոս	Կը տա կա րան
Ծի րա նա ւոր	Ե կե ղե ցի
Լու սա ւո րիչ	Անձ րե ւա բեր
Իշ խա նա զուն	Գե ղա շը քեղ
Բա ժա կար բու	Ա նու շա համ
Աբ բա սու հի	Խոս րո վի դուխտ
Ե րու սա ղէմ	Ա րե ւոր դիք
Ս գե շը նորհ	Կայ ծակ նա հար
Դաղ մա նու նի	Ա ղե կը տուր
Ճի րա նա ւոր	Մի ա կը տուր
Քը րիս տո նէ	Ան տի ա կան
Պա լա րա կալ	Քաղց րա հըն չիւն
Ժո ղո վա րան	Գե ղա տե սիլ
Տիգ րա նու հի	Ա ւե տա տու
Ոս կե փե տուր	Մըշ տա հո սան
Ոս կե մա նեակ	Խո հե մու թիւն
Խո րա նա յարկ	Ար դա րու թիւն
Ի մաս տա յեղծ	Ա րի ու թիւն
Ի մաս տու թիւն	Տը ղայ ու թիւն
Ի մաս տա սէր	Ծա ռա յու թիւն
Ա ւե տա րան	Ա ռե լու թիւն
Սաղ մո սա րան	Շը ռայ լու թիւն

ԴԱՍ Թ.

Հնգավանկ բառեր։

Աւե տա րա նիչ
Բա րե րա րու թիւն
Եղբայր սի րու թիւն
Կա տա րե լու թիւն
Դիւ րա սա նա կան
Տի ե զե րա կան
Ե րա նա շը նորհ
Երկ րա չա փու թիւն
Քե րա կա նու թիւն
Ա րե ւա ծա ղիկ
Գե ղա նը կա րիչ
Գե ղեց կա տի պար
Ա րե ւա նը կար
Արք ե պիս կո պոս
Քա հա նայ ա պետ
Մար դա սի րու թիւն
Ե կե ղե ցա պետ
Քա հա նայ ու թիւն
Ժո ղո վըր դա նոց
Ճար տա րա նը կար
Սի րա հա րու հի

Մե նա մար տե լի
Ինք նա նը կա րիչ
Տօ նա սի րու թիւն
Վա ճա ռա տե ղի
Կե նա գոր ծո ղին
Ճար տա սա նա կան
Քի նա սի րա կան
Առ եւ տը րա կան
Դօ ղան ջո ղա կան
Ձայ նա ւո րա կան
Հա մա բո ղա կան
Կա տա րո ղա կան
Ծո վա ծը փա կան
Խը նա մո ղա կան
Լը ւա ցո ղա կան
Իս մայ է լա կան
Ժա մա նա կա կան
Թա գա ւո րա կան
Ըն չա սի րա կան
Իմ մա ւու սա կան
Օա բի րօ նա կան

ԴԱՍ Ժ.

Վեցաձայնի բառեր։

Հայ րե նա սի րու թիւն
Մե տաք սա գի տու թիւն
Լու սա ւոր չա կա նաց
Կա նո նա պա հու թիւն
Ըզ նը ւա տոհ մու թիւն
Տըն տե սա սի րու թիւն
Տի ե զե րա քա րոզ
Քա ղա քա վա րու թիւն
Մի ա պե տա կա նաց
Հայ րե նա սի րա կան
Ե ղե րա պատ մու թիւն
Յի սու սա սի րու թիւն
Քա հա նայ ա գոր ծող
Ի մաս տա սի րա կան
Հա մազ գա սի րու թիւն
Ըս քան չե լա գի տակ
Ի մաս տա գա րու թիւն
Տը նօ րի նա կա նաց

Աշ խար հա գը րու թիւն
Եր ջան կա սի րու թիւն
Ի մա ցա կա նու թիւն
Վայ ել չա գը րու թիւն
Կա մա ւո րա հըն չում
Նա խան ձա ւո րու թիւն
Ան դա մա զըն նու թիւն
Ան հա ւա տար մու թիւն
Քա մա ղա ճա ռու թիւն
Ե րեք տա սա նա մեայ
Ան դի ա կա նու թիւն
Ա տաղ ձա գոր ծու թիւն
Ա տե նա պե տու թիւն
Մե քե նա գոր ծու թիւն
Մաք նի սա բա նու թիւն
Մե տաք սա գոր ծու թիւն
Աստ ուա ծա սի րա կան
Ա ռա քե լա կա նաց
Ներ շըն չա կա նու թիւն
Ան հը նա զան դու թիւն

ԴԱՍ ԺԱ.

ՀԵԳԱՐԱՆ ԲԱՆԻՑ

Սուրբ Գիր քե րէն հա ւաք ուած
խորհ եր րաք ներ:

Պէտք է որ քու Տէր Աստ ուա ծըդ ՚ի բո լոր սըր տէ սի րես եւ պաշ տես, եւ ա ռանց մէկ որ եւ ի ցէ բա նա ւոր պատ ճա ռի մը միշտ ա մէն ժամ ա նոր սուրբ ա նու նը եւ պատ ուէ րը կա տա րես:

Աս տու ծոյ ա մե նա սուրբ ա նու նը՝ սը նո տի եւ գար շե լի բա նե րու հա մար բե րա նըդ չի պի տի առ նես, եւ բը նաւ ան գամ մը ընդ դէմ պատ ուի րա նին սուտ եւ զուր եր դում չի պի տի խօ սիս:

Կի րա կի օ րը եւ բո լոր Տէ րու նա կան սուրբ օ րե րը՝ սուրբ պի տի պա հես, ՚ի պա տիւ կե նա րար յա րու թեա նըն Քը րիս տո սի Յի սու սի մեր բա րե րար տի րո ջը. որ փու շէ պը սակ մը օ լո րած իր գը լու խը դը րին,

(452)/16869-58
40

եւ ե ղէգ մը իր աջ ձեռ քը, ու իր առ-
ջե ւը ծուն կի գա լով ծա ղըր ը րին
եւ ը սին, Հը րէ ից թա գա ւոր՝ ողջ կե-
ցիր. Մատթ. ԻԷ. 29. բայց մեր Տէր Փըր-
կի չը, որ կա տա րեալ Աստ ուած էր՝ մեզ
սի րե լուն հա մար եր կին քէն ի ջաւ,
կա տա րեալ մարդ ե ղաւ, մե զի հա-
մար խա չին վը րայ մե ռաւ, մեր մեղ-
քե րուն հա մար ա րիւն թա փեց, եւ
մեզ Աս տու ծոյ հետ հաշ տե ցուց, վա-
սըն ո րոյ խաչ ւե ցաւ, թաղ ւե ցաւ,
ե րեք օ րէն յե տոյ յա րու թիւն ա-
ռաւ, ու այն օ րը մե զի դը ժոխ քի
տան ջա նաց դե րու թե նէն ա զա տեց,
քա ռա սուն օր աշ խարհ քի վը րայ կե-
ցաւ, ետ քը եր կին քը համ բար ձաւ։

Ով մա նուկ, ա սոնք միտ քըդ պի տի
պա հես, եւ պի տի գիտ նաս, որ Քը-
րիս տոս նո րէն գա տաս տա նին օ րը
պի տի գայ, ար դար նե րը մե ղա ւոր-
նե րէն զա տե լու հա մար. ար դար նե-
րուն՝ ար քայ ու թիւ նը պի տի շը նոր-
հէ, իսկ մե ղա ւոր նե րը՝ դը ժոխ քը
պի տի խըր կէ։

Ո՛վ տը ղայ, խե լօք եւ քա ղա քա վար պէտք է որ կե նաս, եր կիւ ղա ծու թեամբ ան ձըդ միշտ ա ղէ կի կըր թե լու ջա նաս, գը րել կար դալ ու սու մուն քը եւ գի տու թիւ նը ա ւե լի պի տի սի րես. ա ղօթ քով եւ խըն դըր ւած քով Աս տուծ մէ շը նորհք եւ ի մաս տու թիւն պի տի խընդ րես:

Աշ խա տիս պի տի միշտ Ե կե ղե ցա սէր Հայ րե նա սէր Ո ղոր մած եւ Քը րիս տո սա սէր կամ Կը րօ նա սէր ըլ լա լու. քու յա ռա ջա դի մու թեան նըդ հա մար ա մէն ջանք եւ աշ խա տու թիւն մի խը նայ էր. քու կե նա կից եղ բայր ցըդ հետ ըստ ա մե նայ նի սի րով եւ քաղց րու թեամբ պի տի վար ուիս՝ ան ձիդ պէս սի րե լով:

Պար տա ւոր ես քու Հայ րըդ եւ Մայ րըդ պա տո ւե լու, եւ ա նոնց սիր տը չի պի տի ցաւ ցու նես՝ 'ի սէր ծը նո ղա կան գը թոյն. Հայ րե նա սէր ու Ազ գա սէր եւ բա րե սիրտ պի տի ըլ լաս, ըն կե րըդ ան ձիդ պէս պի տի սի րես, եւ ա մէն մար դու հետ սի րով

եւ քաղց րու Թեամբ պէտք է վար ուիս ։

Ա մե նե ւին ու րի շի ու նե ցա ծին վը րայ չի պի տի ցան կաս , Աս տու ծոյ տը ւած չա փին գոհ ըլ լա լո վըդ պի- տի բա ւա կա նա նաս , եւ ու նե ցա- ծիդ քի չու Թեան վը րայ բը նաւ չի- պի տի տըր տունջ ը նես՝ ան գոհ ա- գա հին պէս ։

Սուտ խօ սիլ եւ սուտ վը կայ ու- Թիւն ա մե նե ւին չի պի տի ու նե նաս ․ ըս տա խօս մար դը՝ բամ բա սո ղը՝ եւ ան բա ւա կան ըն կե րը՝ չի պի տի սի- րես , պէտք է որ միշտ խո նարհ հեզ եւ համ բե րող ըլ լաս՝ որ ա մէն մարդ- քեզ սի րեն , բա րի ըլ լաս՝ որ Աս տուծ- մէ փա ռա ւո րիս , պա տիւ եւ յար- գանք գըտ նաս ։

Աշ խա տա սէր ե ղիր , որ աշ խար- հի մէջ ապ րե լո վըդ՝ ու րիշ նե րուն ծա նըր բեռ մը չըլ լաս , ու չի նա- խա տուիս ան բա նի պէս , նե րո ղա- միտ ու համ բե րող պի տի ըլ լաս ․ որ կա րո ղա նաս ա նով սա տա նայ ին եւ քու չար կիր քե րուդ յաղ Թել ։

Ջա նա՛ հայ րե նա սէր ըլ լա լու, ուր որ մեծ նա լո վըդ քու Ազ գիդ ու- քա ղա քա կից դը րա ցի իդ օգ տա կար ան դամ մը ըլ լաս, եւ չըլ լայ թէ վա- տու թեամ բըդ կամ ծու լու թեամ բըդ Հայ րե նեա ցըդ եւ Ազ գիդ նա խա- տինք եւ ա նար գանք ըլ լաս։

Հա պա թէ որ ա սոնց դէմ ամ բար- տա ւան՝ հը պարտ՝ կամ գէշ ըլ լաս, ան- ա տեն ա մէն մարդ քեզ սի րե լու տեղ կ՚ա տեն․ չար ըլ լաս՝ ա մէն Ազ գաց ա- ռա ջը ան պա տիւ պի տի մը նաս․ ծոյլ՝ պը ղերդ՝ կամ ան աշ խատ ըլ լաս, որ- չափ ա տեն որ աշ խար հիս վը րայ ապ- րիս՝ միշտ կեան քըդ դըժ կա մա կու- թեամբ պի տի ան ցու նես, եւ բո լո- րո վին ան տա նե լի ծա նըր բեռ մը ըլ լա լո վըդ՝ ա մէն մարդ քեզ պի տի ա տեն։

Աղօթք Տէրունական։

Հա՛յր մեր որ յեր կի նըս, սուրբ ե- ղի ցի ա նուն քո։ Ե կես ցէ ար քայ ու-

թիւն քո . և ղի ցին կամք քո՝ որ պէս
յեր կի նըս եւ յերկ րի ։ Զ հաց մեր
հա նա պա զորդ տուր մեզ այ սօր ։ Եւ
թող մեզ ըզ պար տիս մեր , որ պէս եւ
մեք թո ղումք մե րոց պար տա պա նաց ։
Եւ մի տա նիր ըզ մեզ ՚ի փոր ձու թիւն ,
այլ փըր կեա ըզ մեզ ՚ի չա րէ ։ Զի քո է
ար քայ ու թիւն եւ զօ րու թիւն եւ
փառք յա ւի տեա նըս . ա մէն ։

Բա րոյ ա կան խը րատ ներ ։

Ա՜ հա՛ աղ ուոր խը րատ ներ ,
Ո րո՛նք հօս տեղ կար դա ցիր .
Նայ է միտ քըդ լաւ պա հես ,
Եւ շու տով զայն գոր ծա ծես ։
Մա՛ նուկ սի րուն խե լօք կե ցիր ,
Եւ դա սըդ միշտ ա ղէկ գի տ ցիր .
Որ վար պե տըդ քեզ սի րէ ,
Աղ ուոր բա ներ պար գե ւէ ։
Միշտ Աս տու ծոյ ա ղօ թէ ,
Ու ի մաս տու թիւն խըն դրէ .
Ե թէ սըր տանց ա ղօ թես ,
Գի տ ցիր ան շուշտ որ կառ նես ։

Թէ որ խել քըդ խա ղի տաս,
Եւ ա ղօթ քըդ չի մա նաս·
Նա եւ Աստ ուած ալ բը նա ւին,
Ա կանջ չի տար ա մե նե ւին։
Մ՝իշտ Աս տու ծոյ ե րախ տի քը,
Եւ իւր ա ռատ պար գեւ նե րը·
Միտ քիդ մէ ջը ա ղէկ պա հէ,
Ու միշտ ի րեն փառք ըն ծայ է։
Գ՝իտ ցիր մա՛ նուկ որ Քը րիս տոս,
Եր կին քէն վար ի ջաւ հոս·
Ան տա նե լի տան ջան քով,
Մե ղի փըր կեց մեծ ջան քով։
Ջ՝ա նա՛ դուն ալ զայն սի րես,
Ա նոր կամ քը կա տա րես·
Քու ման կու թիւ նըդ թան գա գին,
Նը ւի րե լով իւր կամ քին։
Թէ ման կու թիւ նըդ միշտ այս պէս,
Փըր կիչ չին սի րոյն նը ւի րես·
Փոր ձանք նե րէն կա զա տիս,
Նը պա տա կիդ կը հաս նիս։
Թէ որ մոռ նաս դուն ա նոր,
Ե րախ տի քը հին եւ նոր·
Կու գան քե ղի փոր ձանք ներ,
Կըլ լաս թա փառ եւ ե րեր։

Մա՛ նուկ ան մեղ եւ սի րուն,
Սի րէ զԱստ ուած օ րըն 'ի բուն.
Ըլ լաս բա րի տը ղայ դուն,
Եւ սի րե լի ա մե նուն:

Ջա նա՛ Ազ գըդ սի րե լու,
Ա նոր բա րիք ը նե լու.
Հայ ա նու նը պաշտ պա նէ,
Եւ կեան քըդ ա նոր նը ւի րէ:

Քան զի մի այն քեզ հա մար,
Դու քեզ ծը նած մի՛ գի տնար.
Այլ՝ քու Ազ գիդ քա ջու թեամբ,
Օգ նել բո լոր զօ րու թեամբ:

Ո՛հ, ի՞նչ ա նու շիկ բան է,
Եւ շատ ալ գո վե լի է.
Ազ գին հա մար մեռ նի լը,
Ու հայ րե նեաց օգ նե լը:

Հի մա միտք առ դուն ա սոնք,
Որ մե ծու թեա նըդ ըլ լան հոգ.
Թէ որ հի մա չի սոր վիս,
Ետ քը սոր վե լիք չու նիս:

ՎԱԽՃԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՏՈՐԻ

ՀԱՏՈՐ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԴԱՍ ԺԲ.

ՅԻ ՍՈՒ ՍԻ ԾԸ ՆԸՆ ԴԵԱՆ ՎԸ ՐԱՅ

ԵՐԲ որ Յի սուս ծը նաւ Հը րէ աս-
տա նի Բեթ լե հէ մին մէջ՝ Հե րով դէս
թա գա ւո րին օ րո վը. ա հա մոգերը ա-
րե ւելքէն Ե րու սա ղէմ ե կան՝ ու ը-
սին, Ո՞ւր է Հը րէ ա նե րուն Թա գա ւո-
րը որ ծը նաւ:

Ին չու որ մենք ա նոր աստ ղը ա րե-
ւելքը տե սանք, ու ե կանք ա նոր եր-
կըր պա գու թիւն ը նե լու. Մատթ. Բ. 1:

Իսկ ան տեղ քա ցը կե ցած հո վիւ-
ներ կայ ին, ո րոնք ի րենց հօ տե րուն
գի շեր վան պահ պա նու թիւ նը կը նէ ին:
Ու տի րոջ հը րեշ տա կը ե րե ւե ցաւ
ա նոնց՝ ու տի րոջ փառ քը ա նոնց վը-
րայ ծա գե ցաւ. ու խիստ շատ վախ-
ցան:

Եւ հը րեշ տա կը ը սաւ ա նոնց , մի՛
վախ նաք . ին չու որ ա հա՛ ես ձե զի
մեծ ու րա խու թեան ա ւե տիս կու-
տամ, որ բո լոր ժո ղո վըր դին պի տի
ըլ լայ ։
Վա սըն զի՝ ձե զի այ սօր Փըր կիչ մը
ծը նաւ , Դաւ թին քաղ քին մէջ . որ ին-
քը օ ծեալ տէր է ։
Եւ աս ձե զի նը շան մը ըլ լայ , Մա նուկ
մը պի տի գը տը նէք խան ձա րու րով
փաթ թած , մը սու րի մէջ դըր ված ։
Եւ խս կոյն ան հը րեշ տա կին հետ՝ երկ-
նայ ին զօր քե րու բազ մու թիւն մը ե-
ղաւ , ո րոնք զԱս տուած կօրհ նէ ին՝ ու
կը սէ ին . փա՛ռք ՚ի բար ձու նըս Աս տու-
ծոյ , եւ յեր կիր խա ղա ղու թիւն , ՚ի
մարդ կիկ հա ճու թիւն եւ օրհ նու թիւն ։
Ու երբ որ հը րեշ տակ նե րը ա նոնց մէ
եր կին քը վեր ցան , հո վիւ նե րը ի րա-
րու ը սին . ե կէ՛ք մին չեւ Բեթ լե հէմ
եր թանք՝ ու տես նենք , թէ ի՛նչ է աս
ե ղած բա նը . որ Տէ րը մե զի ցոյց
տը վաւ ։
Եւ ե կան ար տոր նօք , ու գը տան Մա-

րի ա մը եւ Յով սէփ ը , եւ մը սու րին
մէջ դըր ւած մա նու կը ։
Եւ ի մա ցան ան խօս քին վը րայ ու՝
որ մա նու կին հա մար ի րենց ըը սուե-
ցաւ . Ղուկ . Բ . 8 ։

ԴԱՍ ԺԳ .

[illegible]

Թո՛ղ տը վէք աս մա նըր տը ղոց , որ
ին ձի գան կը սէ Յի սուս . եւ ա նոնք
մի ար գի լէք . ին չու որ ա տանկ նե րուն է
Աս տու ծոյ թա գա ւո րու թիւ նը ։
Ճըշ մա րիտ կը սեմ ձե զի . ով որ Աս-
տու ծոյ թա գա ւո րու թիւ նը պըզ տիկ
տը ղու մը պէս չըն դու նիր՝ ա նի կայ
չի պի տի մըտ նէ հոն ։
Եւ ա նոնք գիր կը ա ռաւ , վը րա նին
ձեռ քը դը րաւ , ու օրհ նեց զա նոնք .
Մարկ . Ժ . 14 ։

Յի սուս փըր կի չը՝ ա մէն ա տեն մե-
զի հե տա կը խօ սի եւ կը սէ , ես մար դիկ-
նե րուն լոյս եմ ։

Ա՛ն որ իմ ե տե ւէս կու գայ՝ մու թի
մէջ չի քա լեր, հա պա կե նաց լոյ սը
կառ նէ ։

Ա՛ սոր հա մար կան խիկ ի րեն հա ւա-
տա ցող նե րուն ը սաւ ։

Քիչ մը ժա մա նակ լոյ սը ձեր հետ նէ,
քա լե ցէք՝ քա նի որ լոյ սը ու նիք, որ
չըլ լայ թէ մու թը ձե զի հաս նի. ին չու
որ խա ւա րի մէջ քա լո ղը չի գի տեր
թէ ուր կեր թայ ։

Քա նի որ լոյ սը ձեր հե տը ու նիք՝ հա-
ւա տա ցէք ան լու սին, որ լու սոյ որ-
դիք ըլ լաք. Յովհ. ԺԲ. 35 ։

ԴԱՍ ԺԴ.

Քըրիս տո սին Ե րա նի նե րը տը րած տե ղը
ինըն ե րա նու թեանց վը րայ ։

1. Ե րա նի՛ հոգ ւով աղ քատ նե րուն,
ին չու որ երկ նից թա գա ւո րու թիւ նը
ա նոնց է ։

2. Ե րա նի՛ սը գա ւոր նե րուն, ին չու
որ ա նոնք պի տի մը խի թա րուին ։

3. Ե րա նի՛ հե զե րուն, ին չու որ ա-
նոնք պի տի ժա ռան գեն եր կի րը ։

4. Ե րա նի ա նոնց, որ ա նօ թի ու-
ծա րաւ են ար դա րու թեան, ին չու որ
ա նոնք պի տի կշ տա նան ։

5. Ե րա նի ո ղոր մած նե րուն, ին չու
որ ա նոնք ո ղոր մու թիւն պի տի գը տնեն ։

6. Ե րա նի ա նոնց՝ որ սըր տով սուրբ
են, ին չու որ ա նոնք պի տի Աստ ուա ծը
տես նեն ։

7. Ե րա նի խա ղա ղու թիւն ը նող նե-
րուն, ին չու որ ա նոնք Աս տու ծոյ զա-
ւակ ներ պի տի ըս ւին ։

8. Ե րա նի ա նոնց՝ որ հա լած ուած
են ար դա րու թեան հա մար, ին չու որ
եր կնից թա գա ւո րու թիւ նը ա նոնց է ։

9. Ե րա նի է ձե զի՝ երբ որ կը նա-
խա տեն ըզ ձեզ եւ կը հա լա ծեն, սուտ
տե ղը ա մէն կերպ գէշ խօս քեր կը խօ-
սին վը րա նիդ ին ձի հա մար ։

Ցըն ծա ցէք եւ ու րախ ե ղէք, ին չու
որ ձեր վարձ քը շատ է եր կին քը ։

Բան զի այս կեր պով հա լա ծե ցին
ձեզ մէ յա ռաջ ե ղած մար գա րէ նե րը ։

Մատթ. Ե. 3 ։

ԴԱՍ ԺԵ․

Ս. Խոր հուրդ Հա ղոր դու թեան վրայ․
Զը րըն որ Տէր Փըր կիչ ըը ըը նոր հետ թէ՝
Ընթ րեայ է րէ կո նը։

Մեր Տէր Յի սուս որ իր մատ նը ւած գի շե րը՝ հաց ա ռաւ, գո հա ցաւ․ կըտ-րեց ու ը սաւ։

Ա ռէք՝ ու կե րէք, աս է իմ մար մի նըս, որ ձե զի հա մար կը բաշ խի․ ա սի կայ ը-րէք զիս յի շե լու հա մար։

Ա նանկ ալ գա ւա թը, ընթ րի քէն ե-տեւ ա ռաւ՝ ու ը սաւ․ աս գա ւա թը՝ նոր ուխտ է իմ ա րիւ նո վըս։

Ա սի կայ ը րէք՝ քա նի ան գամ որ խը մե-լու ըլ լաք՝ զիս յի շե լու հա մար։

Քա նի ան գամ որ աս հա ցը ու տէք՝ ու աս գա ւա թը խը մէք, տի րո ջը մա հը

պատ մե ցէք , մին չեւ որ ին քը գայ ։
Այ սու հե տեւ ով որ ա նար ժա նու-
թեամբ Տէ րո ջը հա ցը կու տէ՝ կամ գա-
ւա թը կը խը մէ , պար տա կան ըլ լայ Տէ-
րո ջը մար մի նին ու ա րիւ նին ։
Թող փոր ձէ մարդ նախ իր ան ձը՝ ու ետ-
քը ան հա ցէն ու տէ եւ բա ժա կէն
խը մէ . Ա . Կորն . ԺԱ . 23 ։
Մեր Տէր Յի սու սը՝ միշտ կը սէ մե-
զի , թէ Ես եմ կե նաց հա ցը . ով որ ին-
ձի կու գայ՝ չա նօթ նար , եւ ով որ ին ձի
կը հա ւա տայ՝ ամե նե ւին չի պի տի ծա-
րաւ նայ ։
Այն ա մե նը՝ որ Հայ րը ին ձի կու տայ ,
ին ձի պի տի գայ . եւ ով որ ին ձի կու-
գայ՝ դուրս չի պի տի հա նեմ ։
Ին չու որ Ես եր կին քէն ի ջայ՝ չէ՛ թէ
իմ կամ քըս ը նե լու , հա պա ա նոր կամ-
քը՝ որ զիս խըր կեց ։
Այս է իմ Հօ րըս կամ քը , որ զիս խըր-
կեց . որ Հօ րըս ին ձի տը ւած նե րէն չի-
կոր սըն ցը նեմ , հա պա՝ յա րու թիւն
առ նել տամ ա նոր ետ քի օ րը ։
Իմ Հօ րըս կամ քը այս է որ . ով որ կը-

տես նէ Որ դին՝ ու կը հա ւա տայ ա նոր՝
յա ւի տե նա կան կե անք ըն դու նի . եւ
ալ յա րու Թիւն առ նել տամ ա նոր
ետ քի օ րը ։

Ով որ Հօր մէն կը լը սէ՝ ու կը սոր վի , ին-
ձի կու գայ . չէ Թէ մէ կը հայ րը տե սած
է , բայց մի այն ան՝ որ Աս տու ծմէն է՝
ա նի կայ տե սու Հայ րը ։

Ճըշ մա րիտ ճըշ մա րիտ կը սեմ ձե զի .
ով որ կը հա ւա տայ , յա ւի տե նա կան
կե ան քը կըն դու նի ։

Ես եմ կե նաց Հա ցը , աս է ան հա ցը՝
որ եր կին քէն ի ջած է . Թէ որ մէ կը աս-
կէց ու տէ՝ չի պի տի մեռ նի ։

Ես եմ եր կին քէն ի ջած կեն դա նի հացը.
ե Թէ մէ կը աս հա ցէն ու տէ՝ յա ւի-
տեան պի տի ապ րի . եւ ան հա ցը՝ որ
Ես պի տի տամ՝ իմ մար մի նըս է , որ պի-
տի տամ մար դոց կե ան քին հա մար ։

Ով որ իմ մար մի նըս ու տէ՝ եւ իմ ա-
րիւ նըս խը մէ , յա ւի տե նա կան կե անք
ու նի . ու ես ալ ա նոր յա րու Թիւն առ-
նել պի տի տամ ետ քի օ րը ։

Ին չու որ իմ մար մի նըս՝ ճըշ մա րիտ կե-

րա կուր է , ու իմ ա րիւ նըս՝ ճըշ մա րիտ
ըմ պե լի է ։

Ան որ իմ մար մի նըս կու տէ , եւ իմ ա րիւ նըս կը խը մէ , ա նի կայ իմ ներ սի գիս կը բը նա կի , եւ ես ա նոր ներ սի գին ։

Ինչ պէս որ կեն դա նի հայ րը զիս խըր կեց , ես ալ կեն դա նի եմ հօ րըս հա մար . այն պէս ալ ան՝ որ զիս կու տէ , ին քըն ալ ին ծի հա մար պի տի ապ րի ։

Այս է ան հա ցը՝ որ եր կին քէն ի ջած է . հո գին է կեն դա նի ը նո ղը , մար մի նը շահ մը չը նէր . ան խօս քը՝ որ ես ձե զի խօ սե ցայ՝ հո գի եւ կեանք է .

Յովհ. Զ. 35 ։

ԴԱՍ ԺԶ.

Հայկ — Հայկ ։

Այս դիւ ցա զու նը մեր Հա յոց ազ գին ա ռա ջին նա հա պե տըն է , եւ նոյ նա հա պե տին Յա բեթ որ դւոյն Թո ռը՝ Թոր գո մայ տը ղան ։

Ա սի կայ աստ ուա ծա պաշտ ըլ լա լով՝ մեր ժեց իս պառ Տի տա նի ա նին կը ռա-մոլ ան աստ ուած ա ռա ջար կու թիւ նը· երբ որ հըս կայ էջ գը լու խ չար բե րը՝ ու զեց զին քը ի րեն հը նա զան դե ցը-նել եւ կը ռա պաշտ ը նել։

Գա տե րազ մե ցաւ Հայկ ա նոր հետ՝ եւ չա րա չար յաղ թե լով մեռ ցուց· ուս-տի եւ իւր քա ջու թեամ բը մեր Ազ-գին ա զատ գը լու խ ե ղաւ, այն ա ռա-ջին նա հա պե տաց դա րուն մէջ։

ԴԱՍ ԺԵ·

Վարդ — Վարդ։

Ա սի կայ ծաղ կանց մե ջէն շատ ա-նու շա հոտ մէկ տե սակ ծա ղիկ նէ, եւ մի ան գամ ա նոնց թա գու հի։

Որ սուրբ Ե կե ղե ցին օ րի նակ կու տայ սուրբ Աստ ուա ծած նի, մեր ա մէն օրհ-նեալ պաշտ պան մօ րը։

Որ կա նանց սե ռին մէջ թա գու հեաց թա գու հին ե ղաւ, Աստ ուած որ դին Յի սու սը ծը նա նե լով։

ԴԱՍ ԺԸ.

Գ․ ա ռ ն — Գառն ։

Կէն դա նեաց ա մե նէն սու րբ սեւն է ա սի կայ, եւ իւր հե զու թեան չափ չըլ լա լուն հա մար օ րի նակ ե ղաւ Յի սուս Քրիս տոս մեր բա րե րար փրկ չին. ո րուն ա նու նը՝ գառն աս տու ծոյ կը կո չեմք ։

Ու ս տի այս ան մեղ գա ռով կը հա մոզ ւիմք միշտ ան մեղ եւ հեզ ըլ լա լու, ո րով ան ձեր նիս ալ Աս տու ծոյ հա ճե լի կըր նամք ը նել։

ԴԱՍ ԺԹ.

Խ․ ա չ — Խաչ ։

Ինչ պէս ա մէն բան բա նա լի մը ու նի, ո րով ա մէն գոց ված տե ղե րը կը բաց վին. ա հա այս պէս ալ սու րբ խա չը։ Որ մեղ քե րով մե զի դէմ գոց ված դը րախ տին դու ռը բա նա լու՝ բա նա լի մը ե ղաւ, Քրիս տո սի չար չա րա նաց սու րբ ա րիւ նով շին ված, եւ յա ւի տե նա կան

կե նաց սուրբ Հա յր մե զի վայ ե լե լու
ար ժա նի ը րաւ ։

Վ աս ն ո րոյ մե զի ալ պէ տք է, որ միշտ
զի ն քը յար գե մք, ու իբ րեւ Ճըշ մա րիտ
մեր քը րիս տո նէ ու թեան փըր կա ւիթ
նը շա նը՝ յա Ճախ ե րես նուս վը րայ խա-
չա կը ն գե մք ։

ԴԱՍ Ի․

ՍԻՐՏ — ՍԻՐՏ ։

Մար դուս ըղ գայ ա րանք նե րուն մե-
ջէն՝ ա մե նէն գո վե լի տե ղըն է սիր տը,
եւ Աս տու ծոյ բը նա կա րան ալ կը հա-
մար վի ։

Ու րե մըն ո՛ր չափ պէ տք է զա նի կայ
սուրբ եւ մա քուր պա հեմք մեղ քե րու
ա ւի թ նե րէն, որ ան մեղ տա Ճար մը
ըլ լայ ըս տեղ ծո ղին. եւ հե ռու կե նա-
լով վը նա սա կար կիր քե րէն՝ կա րող ըլ-
լամք Յի սուս Քը րիս տոս մեր հո գոյն
փըր կա րար սուրբ Հա յր ար ժա նա ւո-
րու թեամբ ըն դու նել ։

ԴԱՍ ԻԱ·

Մ՚այր — Մայր :

Կը տես նամք գը Թա սիրտ մայր մը, Թէ ի՛նչպէս ի րեն զա ւակ նե րը սի րե-
լով ու գըգ վե լով կը խըր նա մէ որ դե-
սի րա բար, ինչպէս որ կը վայ ե լէ մայ-
րա կան գը Թոյն :

Հա պա սի րե լի եղ բարք նայ ե ցէք՝ Թէ
Աստ ուած ո՞ր չափ ա ռա ւել կը սի րէ
եւ կը խըր նա մէ ըզ մեզ մար դա սի րա-
բար, եւ միշտ իւր աչ.քը մեր վը րայ
ան Թարթ կը պա հէ :

Ո րով հե տեւ ի՛ն.քը ա րար չա գործ ձեռ-
.քով մեզ ըս տեղ ծած է, Թէ որ ի րեն
սուրբ կամ.քին հա մե մատ վար վե լու-
ըլ լամք, ի րեն երկ նից սուրբ ար.քայ ու-
Թեան փառ.քըն ալ չի խըր նայ ե լով կը-
շըր նոր հէ մե զի :

Հա պա Թէ որ պատ ւի րա նա զանց ըլ-
լամք՝ իւր ե րե սէն կը մեր ժէ ու կը-
ձըր գէ եւ չի խըր նա մէր, ան ա տե նը չար
սա տա նայ ին ձեռ.քը ին նա լով՝ ա նոր
բըռ նու Թեան գե րի կըլ լամք :

ԴԱՍ ԻԲ.

Սէր եւ յոյս — Սէր և յոյս:

Յի սուս Քը րիս տոս մեր օրհ նե ալ տէ րը՝ մե զի պա տուի րեց, որ մէկ ըզ-մէկ սի րենք, եւ բո լո րո վին մեր յոյ սը իր վը րայ դը նենք, ա ւե լի իւր սուրբ սի րո վը վառ ւինք. Թէ որ կա րե լի է կե անքեր նիս ան դամ իր սի րոյն հա մար մա հու մատ նենք:

Ա սով ի րեն ար ժա նա ւոր ծա ռա ներ ըլ լա լու՝ ան ձեր նիս կը պատ րաս տենք: Վ ասն ո րոյ աշ խա տինք՝ որ իր տը ւած պա տուի րանք նե րուն մէջ թե րու թիւն կամ պա կա սու թիւն մը չու նե նանք:

ԴԱՍ ԻԳ.

Ցէ.... — Ցէ....:

Մարդ կայ ին ազ գի նա խա հայ րըն Ա դամ, երբ որ դը րախ տին մէջ ան հը-նա զանդ կեր պով մը մեղք գոր ծեց, իս կոյն Աստ ուած ար դար բար կու-թեամբ իր տե սու թե նէն զըր կած դը րախ տին փառ քէն տա րա գիր ը րաւ:

Ա դա մայ գոր ծած մեղ.քով բո լոր իր-
մէ ծը նած մար դիկ՝ սա տա նա յին
ձեռ.քը գե րի ին կան ։

Սա կայն ետ.քը ա մե նո ղորմ Տէ րը մե-
զի իս պառ ան տես չը րաւ , ու չը թո-
ղուց որ սա տա նա յին ձեռ.քը գե րի
մը նամք ։

Այլ այն չափ սի րեց՝ որ մին չեւ ան-
գամ իւր Մի ա ծին որ դին Յի սուս ·Քը-
րիս տոս բա նըն Աստ ուած՝ մե զի հա-
մար աշ խարհք ղըր կեց , որ մար մին առ-
նե լով՝ մե զի պէս մարդ ե ղաւ ։

Ա նօ րէն հը րէ ից ազ գէն չար չա րե-
ցաւ , թաղ վե ցաւ , եւ հո գով ալ դը-
ժոխ.քը բան տար կե լոց այ ցե լու թեան
ի ջաւ ։

Ներ.քին բան տը աւ րե լով՝ մեր նա խա-
հայ րե րը ան կէ ա զա տեց , եւ ե րե.ք
օ րէն ետ.քը յա րու թիւն առ նե լով՝
մե զի իր սուրբ ա րեամ բը երկ նա ւոր
Հօր որ դե գիր ը րաւ ։

Ու րե մըն մենք ալ պէտք է որ մեղ.ք չը-
գոր ծեմք ա նոր գեր բը նա կան սի րոյն
դէմ, որ նո րէն զին.քը սըր դող ցը նե լով

սա տա նայ ին ձեռ.քը գե րի չըլ լանք ,
ինչ պէս որ հը րէ այք եւ ան հա ւատ
ազ գե րը ։

ԴԱՍ ԻԴ.

ԸՆԻ — ԱՆԻ ։

Ը նի կայ էր ա մե նայն Հա յոց արքայ ա նիստ մայ րա քա ղա քըն , որ Ա րարա տեան գա ւա ռը Շի րա կայ դաշ տին մէջ՝ Ա խու րեան գե տին վը րայ շատ բար ձըր եւ ամ րա շէն պա րիսպ նե րով շին ված էր ։

Իր ծո ցը ամ փո փած հա րիւր հա զար կամ ա ւե լի ամ րա շէն տու ներ կար . եւ հա զա րէն ա ւե լի գե ղե ցիկ որ ցաքա րով շին ված հոյ ա կապ վան քեր կամ ե կե ղե ցի ներ ու նէր ։

Հոն մեր Հա յոց Բագ րա տու նեաց ցեղէն կը թա գա ւո րէ ին . ուս տի եւ շատ հըռ չա կա ւոր ե ղած էր իւր մէ ջի մեծա շէն պա լատ նե րո վը ։

Բայց ժա մա նա կաւ բար բա րո սաց ըրած ա նի րաւ ար շա ւանք նե րէն հիմա ա ւե րակ է , եւ մի այն հը նու թեան ահ ռե լի ար ձան նե րով կե րե ւի ։

ԴԱՍ ԻԵ.

Սէօն — Սէօն։

Այս սուրբ լե ռը՝ սուրբ Ե րու սա ղէ մի հա րա ւայ ին կող մը կիյ նայ, որ Դաւ թի քա ղաք ալ կըս ուի, հոս տա պա նակ ուխ տին ժա մա նա կա ւոր կեր պով մը դըր ուե ցաւ. ուր Դա ւի թին՝ Սո ղո մոն ի մաս տու նին, եւ ու րիշ Թա գա ւո րաց գե րեզ ման ներ ալ կան։

Իսկ ետ քը մեր տէր Յի սուս Քը րիս տոս՝ Ա ւագ հինգ շաբ թի ե րե կոյ ին իր սի րոյ ա շա կերտ սըր բա զան ա ռա քեալ նե րո վը՝ վեր ջին ընթ րեաց խոր հըր դա ւոր սուրբ Պա տա րա գը այս տե ղըս կա տա րեց։

Նու իր կա մա ւոր խո նար հու թիւ նը ցը ցու նե լու հա մար՝ ա շա կեր տաց ոտ քը լը ւաց. ուս տի եւ ըստ վե րա կան գա ռը այս տե ղըս ու տե լով իր կե նա րար մար մին եւ ա րիւ նը մե ղաց Թո ղու Թեան հա մար մե զի պար գե ւեց։

Ուր սուրբ Հո գին Աս տուած սըր բա զան Ա ռա քե լոց սուրբ ժո ղով քին վը րայ ի-

ջաւ , եւ մե ղօք բաժ նը ված լե զու նե-
րը դար ձեալ մի ա ւո րեց ։

Այս սուրբ լե ռին վը րայ շի նը ված է մեր Ա ռա քե լա կան սըր բոց Յա կով-բեանց մայր ա թո ռը , ուր ամ փո փած է սուրբ Աս տը ւա ծած նի ձե ռօք՝ մե-ծին Յա կո բո սի գըլ խա դիր ա ռա քե-լոյն սքան չե լի սուրբ գը լու խը ։

ԴԱՍ ԻԶ.

Եփրատ — Եփրատ ։

Հա յաս տա նի ծո ցը դը րախ տէն ե-լած չորս ե րե ւե լի գե տե րէն մէկն է այս , զոր որ Աս տը ւած ա րար չա գոր-ծու թեան ժա մա նա կը դը րախ տի մէ-ջէն բըղ խե ցուց ։

Որով մար դիկ ի րենց այ գի նե րը ջը-րէն եւ ո ռո գա նեն . եւ մի ան գա մայն զը ւար ճա լի ըղ բօ սան քի ա ռիթ մը ըլ լա լով՝ պար տա ւոր ըլ լան զԱս տը-ւած սի րե լու ։

Կը տես նէք թէ Աս տը ւած մեզ ի՜նչ պէս կը սի րէ ե ղեր , որ այս չափ բա րիք նե րը

մե զի պար գե ւեր է, եւ ա նոնց փո խա-
րէն մեզ մէ մի նակ խո նար հու թիւն
եւ իր կա մաց. հը նա զան դիլ մը կու զէ ։
Ու րե մըն պէտք է որ մենք ալ ջա նա ցող
ըլ լանք իր կամ.քը կա տա րե լու, որ իր
տը ւած բա րիք նե րըն ալ ա ռա տու-
թեամբ վա յե լենք ։

ԴԱՍ ԻԵ.

Գըսաչ — Գսաչ ։

Աս տու ա ծա սէր եւ հայ րե նա սէր
ա ռա.քի նեաց աշ խա տու թեա նը փո-
խա րէն երկ նայ ին փա ռաց պը սա կը
կը պար գե ւէ Աս տու ած ։
Օ՛ր վա յե լե ցին՝ եւ պի տի վա յե լեն
երկ նից ար.քայ ու թեան մէջ ա նոնք, որ
Յի սու սի Քը րիս տո սի սի րոյն հա մար՝
աշ խար հիս ա մէն նե ղու թեանց՝ վիշ-
տե րուն, եւ տա ռա պանք նե րուն յանձ-
նա ռու ե ղած՝ սա տա նայ ին յաղ թե ցին։
Վ՚ան ո րոյ շատ ա ղէկ կըլ լայ, որ մենք
ալ.քա նի որ աշ խար հիս մէջ ենք նոյն
ճամ բուն հե տե ւե լով՝ Քը րիս տո սէն

մար տի րո սա կան համ բե րու թեան պը-
սա կը ըն դու նիմք, եւ երկ նից ար քայ-
ու թեան մէջ իր Աստ ու ա ծայ ին աւե-
տու թեան ար ժա նի ըլ լամք։

ԴԱՍ ԻԲ.

Դա–ւիթ — Դաւ–իթ։

Դա ւիթ մար գա րէն հը րէ ից ազ-
գէն հը զօր եւ ան յաղթ թա գա ւոր մի
էր. եւ խո հա կան ա ռա քի նու թեամբ
մար գա րէ ա կան հո գի ալ ըն դու նե ցաւ։
Տի րեց բո լոր հը րէ ից ազ գին, եւ մի-
ան գամ այր կա տա րեալ մը կայ ե ցաւ
Աս տու ծմէ. նա եւ աստ ու ա ծա հայր ալ
կոչ ւե ցաւ. վասն զի մեր փըր կիչ Յի-
սուս Քը րիս տոս իր ցե ղէն ծը նաւ։
Ըստ ո րում Մա րի ամ Աստ ու ա ծա ծին
սուրբ Կոյ սը՝ Դաւ թի որ դի Նա թա նէն
ի ջած է. եւ հայր Յով սէ փըն ալ դար-
ձեալ Դաւ թի որ դի Սո ղո մո նէն յա-
ռաջ ե կած ըլ լա լուն հա մար՝ Յի սուս
Քը րիս տոս ալ ճըշ մար տա պէս Դաւ թի
ցե ղէն ծը նաւ։

Դա ւիթ՝ կան խիկ սուրբ հո գի ով լը ց-
ված՝ Յի սու սի Քը րիս տո սի գա լուն վը-
րայ ճիշտ նը կա րա գը րա կան մար գա րէ-
ու թիւն ը նե լով Սաղ մո սը գը րեց ։

ԴԱՍ ԻԹ.

Հովիւ — Հովիւ ։

Հո վիւ կըս վի այն մար դը՝ ո րուն յանձ նը ված է ոչ խա րաց կամ գա ռանց հօ տի մը խը նամ քը . զորն որ կը տա նի պա րարտ եւ ջը րար բի դաշ տե րուն վը-րայ ա րա ծել եւ շըր ջիլ՝ գա լար ծաղ-կանց մար գա գե տի նը ։

Իսկ ե րե կոյ են ա նու շիկ սը րին գը եր-գե լով կը ժող վէ զա նոնք , ու ի րենց յատ կա ցեալ բը նա կա րա նը կը գո մէ , եւ գայ լե րու եր կիւ ղէն ալ խս պառ ա-զատ եւ ա պա հով կը պա հէ՝ մին չեւ գի շե րը անց նի ։

Այս պէս ալ մեր տէր Յի սուս Քը րիս-տոս երկ նա ւոր Հով ուա պե տը՝ մե զի մի շտ իր սի րոյ ա րօ տին մէջ կը խը նա-մէ ան պա կաս , եւ ա մէն վար կեան իր քո վը կը կան չէ ։

Ու րե մըն պէտք է , որ մենք ալ հը նա-
զանդ մը տօք եւ խո նարհ հո գով հա-
նա պազ իր ձայ նը լը սեմք , եւ ի րեն
քո վը եր թանք ։

Որ ըզ մեզ դը ժո խա յին գայ լե րէն եւ
ա նոնց ան ո ղորմ յա փըշ տա կու թե նէն
պա հէ , եւ իր ա ւե տա րա նա կան սի րոյ
սըր րին գով՝ երկ նից ար քայ ու թեան սուրբ
փա րա խը ժող վէ եր կին քին սուր բե-
րուն հե տը ։

ԴԱՍ Լ.

Արեւ — Ալեւ ։

Ա րա րա ծոց մէջ չի կայ այն չափ
լու սա ւոր մար մին մը , որ չափ որ ա-
րե ւըն է . քան զի Աս տո ւած բա րե րար
զա նի ըս տեղ ծեց , որ մար դը աշ խար-
հիս վը րայ մու թին մէջ մը նա լով՝ նե-
ղու թիւն չի քա շէ , ու չի ցանձ րա նայ ։
Այս ըս քան չե լի մար մի նը օ րի նակ է
մեր Յի սու սի փըր կը չին , որ ար դա րու-
թեան ա րե գա կըն է . եւ ա րե ւէն ա-
ռա ւել մար դուս է ա կան հո գին կը-

լու սա ւո րէ իր ան ճա ռե լի լու սո վը,
ու չէ թէ ըզ գա լի ա րե գա կին պէս
մի այն աչ քեր նուս լոյս կու տայ ։

Ա րե ւը՝ որ ան բան նիւ թ մի է, գե ղե-
ցիկ հը նա զան դու թիւն մը մե զի կը-
ցու ցու նէ իր ան շեղ քայ լա փո խու-
թեամ բը, վասն զի աշ խար հը ըս տեղ-
ծե լէն եօ թը հա զար այս չափ տա րի է
՚ի վեր մին չեւ հի մայ՝ օր մը ի րեն յանձ-
նը ւած պաշ տօ նէն մէկ րո պէ ան գամ
սը խա լած ետ կե ցած չէ ։

Հա պա ո՞ր չափ ա ռա ւել մե զի պարտք
է Աս տու ծոյ բա րի կա մա ցը հը նա զան-
դիլ. որ միշտ մե զի կը խը նա մէ, եւ քան
ըզ հը րեշ տակս ա ռա ւել պատ ւա ւոր
ըս տեղ ծեց. եւ իր ան ճա ռե լի փա-
ռաց լու սա ւո րու թեա նըն ալ ար ժա-
նի ը րաւ ։

ԴԱՍ ԼԱ.

Ա ռա քեալք — Առաքեալք ։

Յի սուս Քը րիս տոս փըր կի չը՝ աշ-
խար հիս վը րայ էն համ բառ նա լէն ետ-
քը՝ իր սի րոյ ա շա կերտ նե րը իր տե ղը

թո ղուց , եւ իր Աստ ուա ծու թիւ նը
քա րո զե լու լի ա կա տար իշ խա նու-
թիւն եւ ա ռա քե լա կան վի ճակ տա-
լով՝ խըր կեց որ ըս քան չե լի շը նոր հա-
կան ճըշ մա րիտ օ րէնք նե րը մարդ կանց
ազ գին քա րո զեն ։

Եւ ա մէն մարդ Յի սու սի ա ւե տա րա-
նա կան սուրբ ուռ կա նը հը րա ւի րեն ,
որ երկ նից սուրբ ար քայ ու թեան ճա-
նա պար հը երթալ սոր վին , ուս տի ի-
րենք ալ նոյն պաշ տօ նը վը րայ առ նե-
լով՝ ար ժա նի ե ղան Աստ ուա ծա ծա-
նօ թու թեան յոր դո րե լու զա մէն մէկ
մարդ ։

Բայց ա նոնք՝ որ խա ւար մը նա լով չի-
ճանչ ցան ա ռա քե լոց քա րո զու թիւ նը ,
շատ նե ղու թիւն եւ չար չա րանք տը-
վին ա ռա քե լոց , եւ ա նոնց հե տե ւող-
նե րուն , մին չեւ ան գամ կերպ կերպ
տանջ անք ներ տա լով մար տի րոս ը րին ։
Ո րոնք ի րենց վը կայ ա կան նա հա տա-
կու թեամբ եր կին քը Աս տու ծոյ քով
բը նա կե լու ար ժա նի ե ղան , եւ մե զի
հա մար երկ նա ւոր Հօ րը բա րե խօս են .

երր որ զի րենք կը յար գեմք , ու կը-
պատ ւեմք , եւ ե կե ղեց ւոյ մէջ ի րենց
մա քուր ան ւանց յի շա տա կու Թիւ նը
կը կա տա րեմք ։

ԴԱՍ ԼԲ.

Դը րախտ — Դրախտ ։

Դը րախ տը գե ղե ցիկ եւ զար դա-
րուն պար տէզ մըն էր , զորն որ ա մէն
տե սակ բա րե բեր ծա ռե րով , ծա ղիկ-
նե րով , եւ ան պա կաս բա րու Թիւ նով
զար դա րեց Աստ ուած ։

Մեր նա խա հայ րըն Ադամ եւ նա խա-
մայ րըն Եւայ ալ հոն դը րաւ , ո րուն
վայ ել չու Թիւ նը ի րենց յանձ նը ւած՝
կը վայ ե լէ ին , որ չափ որ կե ցան այն
տե ղը ։

Բայց Թէ որ մենք ու զե նամք նոյն դը-
րախ տը եր Թալ՝ վայ ե լե լու հա մար ,
կը պար տա ւո րիմք մեր տէր Յի սուս
Քը րիս տո սի մե զի ցը ցու ցած երկ նա-
ւոր եւ ի մա նա լի դը րախ տը խըն դը րել։
Ուր տեղ Աս տու ծոյ ա մէն փա ռաց սուրբ
վայ ել չու Թիւ նը ան պա կաս մե զի կը-

տըր վի այն ե դե մա կան դը րախ տէն ա ւե լի , ուս կից մեր նախ նի ծը նող քը ան հը նա զան դու թե ամբ եւ պատ ւի-րա նա զան ցու թեամբ զըր կը վե ցան ։

ԴԱՍ ԼԳ.

Տ ի գ ր ա ն — Տիգրան ։

Այս դիւ ցա զու նը մեր քաջ եւ յաղ-թող Հայ կա զըն թա գա ւոր նե րէն մե-կըն էր , որ շատ յաղ թու թիւն ներ ը-րաւ իր խո հե մու թե ամ բը ։

Ա սո րոց աժ դա հակ հըս կայ եւ ան-յաղթ թա գա ւո րը մեռ ցուց , մին չեւ ան գամ հը ռով մայ ե ցոց՝ եւ շատ տե-ղե րու ալ տի րեց . ուս տի իր քա ջա-բա զուկ ու ժե ղու թեամ բը ա ւե լի խո հեմ եւ քաջ ա նու նը ժա ռան գեց Ազ գիս մէջ ։

ԴԱՍ ԼԴ.

Ա շ ո տ ո ղ ո ր մ ա ծ — Աշոտ ողորմած ։

Ա շոտ եր րորդ Բագ րա տու նի Ա-բա սայ որ դին ա ռա ջին Ա շո տին թո-ռան թո ռըն էր . սա ա ւե լի հայ րե-

նա սէր եւ ողոր մած ըլ լա լով՝ ողոր-
մած ա նու նը իրեն սեփ հա կա նեց։
Շատ վան քեր, եկե ղե ցի ներ, աղ քա-
տա նոց եւ դըպ րոց ներ շի նեց, եւ
Ազ գիս մեծ բա րե րար ան ուա նե ցաւ
իր ողոր մա ծու թեամբ, եւ հայ րե նա-
շէն ազ գա սի րու թեամբը։
Նա իր թա գու հին եր ջա նիկ Խոս րո վա-
նոյշ դըշ խոյն ալ իրեն գոր ծա կից ե ղաւ.
ու Սա նահ նոյ եւ Հաղ բա տու մեծ
հո յա կապ սուրբ վան քե րը շի նեց։

ԴԱՍ ԼԵ.

Մ՝ե ս րո պ — Մեսրոպ։

Այս ըս քան չե լա գործ սուրբ վար-
դա պե տը՝ Աստ ուա ծայ ին իմաս տու-
թեամբ եւ գի տու թեամբ լեց ված,
թարգ ման չաց առա ջին կար գին ա մե-
նէն մեծ եւ երե ւե լին էր։
Որն որ Աստ ուա ծայ ին յայտ նու թեամբ
մեր Աստ ուա ծա պար գեւ գի րը կամ
տա ռը ըն դու նեց ըս քան չե լա հը րաշ
տե սիլ քով, եւ խոր հըր դակ ցու թեամբ
ան իմա նա լի զօ րու թեան ցըն Աս տու ծոյ։

Ուստի շատ հայրենասէր ըլլալով շատ տեղ դըպրոց, հիւրանոց, եւ աղքատանոց բացաւ, եւ երկրորդ Լուսաւորիչ անուանեցաւ ազգանազեան ազգիս։

ԴԱՍ ԼԶ.

Մա-սիս — Մասիս։

Մասիս այն ըսքանչելի լեռն է, զորն որ Հայկազուն Արամայիսին որդին Ամասիայն իր անունովը կանչեց, նա եւ հայաստանի ծոցը հըսկայ լեռմի է, եւ իբրր իշխան լերանց կըպարծի իր անհուն բարձրութեամբը։ Ջըրհեղեղէն ետքը մարդկային ազգի առաջին քայլափոխութեան տեղին ունեցաւ իր վըրայ. եւ իբրեւ բարերար մարդուս փըրկութեան համար դիւցազնաբար հիւրընկալ եղաւ մեր նախկին հայր Նոյին, եւ իր սերընդոց. եւ իրեն ընդունեց պարտկելով իր վըրայ Նոյեան հըրաշակերտ տապանը որ կայ մինչեւ ցայսօր։

ԴԱՍ ԼԷ ·

Սան դու խտ — Սանդուխտ ։

Այս սըր բու հի կոյ սը՝ մեր Սա նա-
տըր րուկ Թա գա ւո րին օ րի որդ աղ ջի-
կըն է · տես քով շատ գե ղե ցիկ, եւ հա-
սա կով ալ վայ ե լուչ ։
Տան եւ եր կու տա րե կան էր, երբ որ
հա ւա տաց 'ի Քը րիս տոս՝ եւ ա շա կեր-
տե ցաւ մեր Ազ գի ա ռա ջին լու սա-
ւո րիչ Թա դէ ոս ա ռա քե լոյն ։
Ա սի կայ իր Սա նա տըր րուկ հօր մէն նա-
հա տա կե ցաւ, ո րուն վը կա յա կան մահ-
ւամ բը շա տե րը Քը րիս տո սի աստ-
ուա ծու Թեան հա ւա տա ցին, եւ Քը-
րիս տո նեայ ե ղան, երբ որ իւր վը րայ
ծա գած ըս քան չե լի մեծ լոյ սը տե սան ։
Ա սոր միջ նոր դա կան վը կա յու Թեամ բը
մեծ բազ մու Թիւն մը Քը րիս տո սի հա-
ւատ քին վը րայ զօ րա ցան, ու ըս կը սե-
ցին ա նոր ճըշ մա րիտ Աստ ուա ծու-
Թիւ նը քա րո զել ։

ԴԱՍ ԼԲ.

Հե ղի նէ — Հեղինէ:

Մեր ազ գին քը րիս տո նէ ու Թեան ա ռա ջին մայր ա սի կայ ե ղաւ, որ մեր անդ րա նիկ Աբ գար Թա գա ւո րին դըշ-խոյն էր. ու գո վե լի ե ղաւ իր վե հա-փառ ըն կե րին հետ ա մէն մէկ ազ գի մէջ: Ե րա նե լի Թա գու հին՝ որ Հայոց տիկ-նանց տի կին ե ղաւ, Աբ գար Թա գա ւո-րին մահ ւա նէն ե տքը բա րե պաշտ հա-ւատ քով՝ Թո ղուց Հայոց Սա նա տը րուկ Թա գա ւո րին ան աստ ու ած հե Թա նո-սու Թիւ նը եւ մի ջա գե տաց ազ գին տիկ նու Թիւ նը:

Վ՚ան զի չու զեց կը ռա պաշ տից մէջ բը նա կիլ, այլ մեծ հա րըս տու Թեամբ Ե րու սա ղէմ ե կաւ ու ան ա տեն վան մեծ սը ղու Թեան հա մար հը րէ ից ազ-քա տաց՝ որ բոց եւ կա րօ տե լոց շատ մեծ գանձ պար գե ւեց:

Կըս վի Թէ Քը րիս տո սի չար չա րա նաց տե ղեա ցըն ալ փոքր ինչ այ ցե լու Թիւն ը նե լով, ա մէն մէկ Սըր բա զան տե-

ղե րուն վը րայ մէկ մէկ փոքր նը շան
կանգ նեց :
Բա րի եւ ա ռա քի նա կան գոր ծով
կե ան քը վը ճա րած՝ ամ փո փե ցաւ սուրբ
մար մի նը Ե րու սա ղէմ քա ղա քին հիւ-
սի սայ ին կող մի դը րան առ ջե ւը, եւ
իր գոր ծոյ ան մահ յի շա տա կը մե ղի
թո ղուց, որ չը մոռ նամք ա նոր Աստ-
ուա ծա սէր եւ ազ գա սէր վա րուց յի-
տա կու թիւ նը :

ԴԱՍ ԼԹ.

Թ ա գ ա ւ ո ր — Թագաւոր :

Երբ որ մէ կը Աստ ուա ծայ ին նա-
խախ նա մա կան ի րա ւուն քով մարդ-
կայ ին եւ Աստ ուա ծայ ին փառ քը եւ
պա տի ւը ճանչ նա լու ար ժա նի կըլ լայ,
եւ կա տա րեալ խո հե մու թեամբ, մար-
դա սի րու թեամբ, եւ հայ րե նա սի րու-
թեամբ կաշ խա տի հայր եւ խը նա մա-
կալ ըլ լա լու հա սա րա կաց 'ի սէր Աս-
տու ծոյ :
Նա եւ ա նա չառ Աստ ուա ծայ ին կա-

մաց ալ գոր ծա գիր կու զէ հան դի սա-
նալ, ա մե նա կալ Աս տու ծոյ բա րի կամ-
քըն ալ կը հա ճի այն պի սի մար դուն՝
ար ժա նա ւոր պը սակ մը պար գեւ շը-
նոր հե լու ։

Ուս տի ի րա ւա սէր հա սա րա կաց միջ-
նոր դու Թեամ բը հան դի սա դիր հը րա-
պա րա կի մը մէջ ազ գայ ին ըն կե րու-
Թեամբ կը յայտ նէ զա նի ․ եւ 'ի պա տիւ
ար ժա նա յարգ վայ ել չու Թեան ըն տա-
րե լոյն՝ ան դա ման դեայ Թա գով կը-
պը սա կէ ։

Ու այս պէս ան հուն բը նու Թիւ նը կը-
մա ւե րա ցու նէ կայ սե րու Թեան ար-
ժա նա ւո րը, ինչ պէս մեր Աբ գար եւ
Տըր դատ սուրբ եւ եր ջա նիկ Թա գա-
ւոր նե րը ։

ԴԱՍ Խ․

Էջ մի ա ծին — Էջմիածին ։

Ազ գիս ե կե ղե ցեաց հռ չա կա ւոր
եւ ա ռա քե լա կան կամ հայ րա պե տա-
կան ան ւա նի՝ եւ մայր ա Թո ռը այս է,
զո րըն որ բազ մա չար չար սըր բա զան

Հայ րա պե տըն մեր սուր բըն Գը րի գոր
լու սա ւո րիչ Վա ղար շա պատ ար.քա յա-
նիստ քա ղա քին մէջ երկ նա ւոր տե սի-
քով շի նեց գոր ծակ ցու թեամբ սըր-
բոյն Տըր դա տայ ար քա յի, խոս րո վի-
դուխ տոյ, եւ աշ խէն տիկ նո ջը։

Ուր իջաւ Յի սուս մի ա ծին բանն Աստ-
ու ած 'ի պա տիւ լու սա ւո րու թեան
օրհ նե ալ Ազ գիս, երբ որ աղ գա նա զեան
մեր ազ գը դար ձի ե կան եւ մը կըր տե-
ցան Լու սա ւոր չին ձեռ.քո վը։

Աստ ու ած նայ ե ցաւ մեր թըշ ւա ռու-
թեան վը րայ եւ ու ղեց ան ձամբ բը-
նա կիլ մեր աղ գի մէջ. ա սոր հա մար
այս սըր բա զան տե ղին ա նու նը Էջ մի-
ա ծին կոչ վե ցաւ, որ կը նը շա նա կէ ի-
ջու մըն Մի ած նի։

Ըստ օ րու մ Աստ ու ած որ դին Յի սուս
աստ ու ա ծու թեան փա ռաց սուրբ շո ղը
իւր աստ ու ա ծայ ին է ա կան լու սո վը
ծա գեց այս հը րա շա լի տե ղը, ուր մեծ
ո րոտ ման ձայն մը ե ղաւ. եւ սան դա-
րա մեաք ա հով եւ դո ղով լըց ված դո-
ղա ցին։

Այս ըս քան չե լի տե ղիս մէջ դըր-
ված է ընդ հա նուր Հա յոց ազ գին հայ-
րա պե տա կան գե րա գոյն ա թո ռը , ուր
հե տըզ հե տէ կը յա ջոր դեն սըր բա զան
կա թո ղի կոսք , ո րուն հա մար բա րե մաղ-
թեմք , որ Տէր Աստ ու ած հաս տատ եւ
պայ ծառ պա հես ցէ միշտ՝ 'ի պար ծա-
նըս մեր ։

ԴԱՍ ԽԱ.

Ար դա րու թիւն — Արդարութիւն ։

Ա մէն ա ռա քի նու թեանց մէջ՝ մեծ
եւ ե րե ւե լի Աստ ու ա ծա կան կամ դիւ-
ցազ նա կան ա ռա քի նու թիւ նը ար դա-
րու թիւ նըն է . որ մե զի բո լո րո վին ճըշ-
մար տու թիւն կը սոր վե ցու նէ , եւ ոչ
սը տու թիւն կամ ծը ռու թիւ նը ։

Վ ան զի մար դը ար դա րու թեամբ Աս-
տու ծոյ հա ճե լի կըլ լայ , եւ ա նի րա-
ւու թեամբ թըշ նա մի . ո րով հե տեւ
Աստ ու ած կա տա րե ալ ար դա րու թիւն
է , եւ ա մէն մէ կուն ի րա ւանց դէ մը
ան կա շառ ար դա րու թեան չա փով կը-
հա տու ցա նէ . իսկ ա նի րաւ մար դը՝

միշտ ա նի րա ւու թեամբ ու րիշ նե րը
կը զըր կէ ։

Ու րե մըն ա նի րաւ մար դը ա նոր հա֊
մար Աս տուծ մէ ի րա ւա ցի պա տի ժով
կը դա տա վի, եւ ար դար մար դը ի րա֊
ւա րար ար դա րու թեամբ կը պը սակ վի
Աս տուծ մէ ։

Ը՛նանկ է նէ ջանք ը նե լու եմք ար դար
եւ ի րա ւա ցի ըլ լա լու, ու չէ թէ ա֊
նի րա ւու թեամբ Աս տուծ մէ պա տիժ
կը րե լու ա նա ռակ մար դոց պէս ։

ԴԱՍ ԽԲ.

Ո ղոր մու–թի–ւն — Ողորմու–թի–ւն ։

Ո ղոր մու թիւն կամ ո ղոր մա ծու֊
թիւ նը՝ որ սըր տի գո րով ալ կըս վի՝
տա ռա պե ալ աղ քա տաց վը րայ, դիւ֊
ցաղ նա կան ա ռա քի նու թիւն մը նէ ո֊
րով մարդ՝ կան մա հա նայ ։

Ու սո տի կը պար տա ւո րի ա մէն մարդ
իր մէն վար չը քա ւո րաց վը րայ գութ
ու նե նալ, ո ղոր մու թիւն տալ, ան ճա֊
րակ տա ռա պե լոց օգ նել. ո րով մարդ֊
կայ ին ի րա ւանց պար տը քը վը ճա րած

ըլ լա լով՝ Աս տու ծոյ եւ մարդ կան առ-
ջեւ պար տա ւոր չի մը նար ։

Ո ղոր մած մար դը իր ա ռատ բա րե րա-
րու թեամ բը եւ խղ ճի գը թո վը
ձեռք կեր կար ցու նէ տա ռա պե լոց
կամ մերկ ո ղոր մե լի նե րուն, եւ տի րոջ
պա տուէ րին չա փը կը վը ճա րէ ։

Ինչ պէս որ մեր Տէր Յի սուս՝ ե րա նու-
թիւն կու տայ ո ղոր մած նե րուն. «Ե րա-
նի ո ղոր մա ծաց, զի նո քա զո ղոր մու թիւն
գըտ ցեն » ը սե լով ։

Ահա ա սոր հա մար կը պար տա ւո րինք
ո ղոր մած ըլ լա լու մեր տի րոջ պէս, որ
մե զի ո ղոր մե լով մեր թըշ վառ բը նու-
թիւ նը սա տա նայի գե րու թե նէն ա-
զա տեց, եւ իր Աս տու ա ծա յին ան հուն
ո ղոր մու թեամ բը ար ժա նի ը րաւ երկ-
նից ան ճա ռե լի ար քա յու թեան փա-
ռաց պար գեւ նե րը վա յե լե լու ։

ԴԱՍ ԽԳ.

ՈՐ ԴԵ ՒՈ ՐՈՒ ԹԻՒՆ — ՈՐԴԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ։

Ծը նողք՝ իրենց զա ւակ նե րուն վը-
րայ ար տա քոյ կար գի սէր մը ու նին,

որ բը նա կա նա պէս ա մէն ըզ գայ ուն ա-
րա րա ծոց մէջ իր րեւ պար գեւ կամ ձիրք
մը ան խը տիր պար գե ւե րէ բը նու թե ան

Ա րա րի չը ։

Բայց մար դուս՝ ան բա նե րէն շատ տար-
բեր կեր պով, եւ գըլ խո վին մէկ ըզ մէ-
կէ զատ. ո րով հե տեւ մար դիկ ա մէն մէկ
պար գե ւաց մէջ ա ռա ւել ճոխ ըս տեղծ-
ւած են քան զան բան կեն դա նիս. վասն
ո րոյ մար դուս որ դե սի րու թիւնն ալ
ա նոնց մէ շատ տար բեր կեր պով պէտք է

ըլ լայ ։

Այո, բա նա կան մար դը ոչ թէ մի այն
իր զա ւա կը տակ բը նա կան սի րով մը
պէտք է սի րէ, հա պա կը պար տա ւո րի
ա նոնց միտ քը ուս ման եւ Աս տու ած-

պաշ տու թեան մէջ մը շա կել ։

Ի րենց սըր տին մէջ Քը րիս տո սա կան հա-
ւա տոյ պա տու էր նե րով, եւ հայ րե նա սի-
րու թեան, ազ գա սի րու թեան, եւ ըն-
կեր սի րու թեան ըս քան չե լի կը րա կը

վա ռել ։

Եւ այս պէս լաւ դաս տի ա րա կել, որ ա-
մէն մո լու թիւն նե րը ետ ձըզ գե լով ա-

ռա քի նի եւ բա րի ըլ լան ի րենց զա-
ւակ նե րը · ինչ պէս որ դե սէր Շա մու նէ-
կի նը, որ իր զա ւակ նե րը Աս տու ած պաշ-
տու թեամբ սը նու ցած՝ զա նոնք մէկ
տեղ Աս տու ծոյ նը ուի րեց ։

Ու րե մըն մենք ալ ջա նանք որ այս պէս
բա րի զա ւակ ըլ լա լով՝ Աս տու ծոյ հա-
ճե լի եւ մեր հայ րե նեաց օգ տա կար
անձ մը ըլ լանք ։

ԴԱՍ ԽԴ ·

Ա-ՏԵ-ԼՈՒ-ԹԻՒՆ — ԱՏԵԼՈՒԹԻՒՆ ։

Ա տե լի կըս ուի այն տե սակ մար դը,
որ ա մէն ա ռա քի նու թիւն նե րէ զուրկ
աշ խար հիս վը րայ կապ րի, եւ կը հե ռա-
նայ այն տե սակ ըն կե րա կան վի ճա կէն,
ո րով շա տե րը եղ բայր սի րու թիւ նը՝
ու բա րե սըր տու թիւ նը եւ կեն ցա-
ղա գի տու թիւ նը ի րենց կե նաց ա ռաջ-
նորդ են ու նե ցած ։

Բայց ա տե լին ըստ ա մե նայ նի ա մե նէն
ալ զուրկ է, եւ թէ մէ կը ի րեն մօ տե-
նայ՝ եւ բըռ նած ճամ բուն գէշ եւ ա-
մէն մարդ կան ա տե լի ըլ լա լը ի մա ցու-

նէ՝ եւ յոր դո րէ զէն.քը, որ առա.ջի-
նու Թեան ճամ բուն մէջ մըտ նայ. խո-
կոյն զա նի կը.քա մահ րէ, եւ մին չեւ-
ան գամ հը րե րով իր քո վէն կը զա տէ
եւ կը հեր.քէ ։

Որով հե տեւ իր բը ծա ւո րած սըր տին
մէջ ար դէն ա տե լու Թիւ նը Թա գա ւո-
րած է, եւ չի կըր նար առա.ջի նի մարդ-
կանց հե տ տե սու Թիւն ը նել ։

Ու րե մըն ու չիմ որ զաք կու զէք Քը-
րիս տո սի սի րուն աշա կերտ ըլ լալ, նայ-
ե ցէք՝ որ միշտ բա րե սըր տու Թեան՝ եղ-
բայր սի րու Թեան՝ առա.ջի նի վի ճա կէն
դուր ս չել լաք, եւ խո սո րե լով մի լի-
նե րուն եւ ծոյլ ա տե լի նե րուն չի հե-
տե ւիք ։

Զա պա նայ ե ցէք որ ա մե նուն սի րե լի
ըլ լաք, ու չէ Թէ նող կա լի եւ զըզ ւե-
լի, ո րով ձեր կեան.քը միշտ խըռո վու-
Թեամբ ան հան գիստ օ րե րով կանց նի,
եւ կը զըր կը ւիք՝ Թէ աշ խար հիս վայ-
ել չու Թե նէն եւ Թէ երկ նից սուրբ
ար.քայ ու Թե նէն ։

ԴԱՍ ԽԵ.

Հանգանակ հաւատոյ:

Հաւատամք 'ի մի Աստուած 'ի Հայրն ամենակալ, յարարիչն երկնի եւ երկրի, երեւելեաց եւ աներեւութից:

Հաւատամք եւ 'ի մի տէր Յիսուս Քրիստոս՝ որդին Աստուծոյ, ծնեալն յԱստուծոյ Հօրէ միածին, այսինքն յէութենէ Հօր:

Աստուած յԱստուծոյ, լոյս 'ի լուսոյ, Աստուած ճշմարիտ՝ յԱստուծոյ ճշմարտէ, ծնունդ՝ եւ ոչ արարած:

Նոյն ինքն 'ի բնութենէ Հօր. որով ամենայն ինչ եղեւ յերկինս եւ 'ի վերայ երկրի, երեւելիք եւ աներեւոյթք:

Որ յաղագս մեր մարդկան եւ վասն մերոյ փրկութեան՝ իջեալ 'ի յերկնից, մարմնացաւ՝ մարդացաւ, ծնաւ կատարելապէս 'ի Մարիամայ սրբոյ կուսէն՝ հոգովն սրբով:

Որով էառ զմարմին զհոգի եւ զմիտ, եւ զամենայն որ ինչ է 'ի մարդ, ճշմարտապէս եւ ոչ կարծեօք:

Զար չա րեալ, խա չեալ, թա ղեալ, յեր-
րորդ ա ւուր յա րու ցեալ. ե լեալ 'ի յեր-
կինս նո վին մարմ նով՝ նըս տաւ ընդ աջ-
մէ Հօր ։

Գա լոց է նո վին մարմ նո վըն եւ փա ռօք
Հօր՝ 'ի դա տել զկեն դա նիս եւ զմե-
ռեա լըս. ո րոյ թա գա ւո րու թեանն ոչ
գոյ վախ ճան ։

Հա ւա տամք եւ 'ի սուրբ Հո գին՝ յա-
նե ղըն եւ 'ի կա տա րեա լըն. որ խօ սե-
ցաւ յօ րէ նըս եւ 'ի մար գա րէս եւ
յա ւե տա րանս ։

Որ էջն 'ի յոր դա նան, քա րո զեաց զա-
ռա քեա լըն, եւ բը նա կե ցաւ 'ի սուրբ սըն։
Հա ւա տամք եւ 'ի մի մի այն ընդ հան-
րա կան եւ յա ռա քե լա կան ե կե ղե ցի.
'ի մի մըկրր տու թիւն, յա պաշ խա րու-
թիւն, 'ի քա ւու թիւն եւ 'ի թո ղու-
թիւն մե ղաց ։

Ի յա րու թիւն մե ռե լոց, 'ի դա տաս տա-
նըն յա ւի տե նից՝ հո գոց եւ մարմ նոց,
յար քայ ու թիւնն երկ նից՝ եւ 'ի կեան-
սըն յա ւի տե նա կանս ։

Իսկ որք ա սեն՝ էր եր բե մըն , յոր-ժամ ոչ էր Որ դին . կամ էր եր բե մըն , յոր ժամ ոչ էր սուրբ Հո գին . կամ թէ՝ յոչ է ից ե ղեն , կամ յայլ մէ է ու թե նէ ա սեն լի նել զՈր դին Աս տու ծոյ, եւ կամ ըզ սուրբ Հո գին . եւ թէ՝ փո փո խե լիք են կամ այ լայ լե լիք , զայն պի սի սըն նը զո վէ կա թու ղի կէ եւ ա ռա քե լա կան սուրբ Ե կե ղե ցի ։

Ի սըր բոյ Լու սա ւոր չէն մեր մէ ա սա ցե ալ։

Իսկ մեք փա ռա ւո րես ցուք որ յա-ռաջ քան ըզ յա ւի տեա նըս , եր կիր պա-գա նե լով սըր բոյ Եր րոր դու թեանն՝ եւ միոյ Աս տու ա ծու թեանն Հօր , եւ Որ դւոյ եւ Հո գւոյն սըր բոյ . այ ժըմ եւ միշտ եւ յա ւի տեանս յա ւի տե նից . ամէն ։

ԴԱՍ ԽԶ.

Թուանշանք եւ համրանք։

Ա	1	Մէկ	Հ	70	Եօթանասուն
Բ	2	Երկու	Ձ	80	Ութսուն
Գ	3	Երեք	Ղ	90	Ինըսուն
Դ	4	Չորս	Ճ	100	Հարիւր
Ե	5	Հինգ	Մ	200	Երկու հարիւր
Զ	6	Վեց	Յ	300	Երեք հարիւր
Է	7	Եօթ	Ն	400	Չորս հարիւր
Ը	8	Ութ	Շ	500	Հինգ հարիւր
Թ	9	Ինը	Ո	600	Վեց հարիւր
Ժ	10	Տասն	Չ	700	Եօթ հարիւր
ԺԱ	11	Տասնըմէկ	Պ	800	Ութ հարիւր
ԺԲ	12	Տասներկու	Ջ	900	Ինը հարիւր
ԺԳ	13	Տասներեք	Ռ	1000	Հազար
ԺԴ	14	Տասն չորս	Ս	2000	Երկու հազար
ԺԵ	15	Տասնհինգ	Վ	3000	Երեք հազար
ԺԶ	16	Տասնըվեց	Տ	4000	Չորս հազար
ԺԷ	17	Տասն եօթ	Ր	5000	Հինգ հազար
ԺԸ	18	Տասն ութ	Ց	6000	Վեց հազար
ԺԹ	19	Տասն ինը	Ւ	7000	Եօթ հազար
Ի	20	Քսան	Փ	8000	Ութ հազար
Լ	30	Երեսուն	Ք	9000	Ինը հազար
Խ	40	Քառասուն	ԺՌ	10000	Տասը հազար
Ծ	50	Յիսուն	ՃՌ	100000	Հարիւրհազար
Կ	60	Վաթսուն	ՌՌ	1000000	Միլիօն

ՅՈՐԴՈՐԱԿ

Մանուկ սիրուն զաւակ Հայկեան,
Կարդացիր դու Այբբենարան.
Նա եւ յետոյ այս Հեգարան,
Երկուքն ալ շուտ աւարտեցան։
Ընթերցարանն ալ շուտ կարդա,
Որ գիտութիւնը քեզ մօտենայ.
Յետոյ Կրօնքդ սորվիլ ջանայ,
Որ քու հոգիդ ազատ մնայ։
Կարդա Հայոց պատմութիւնը,
Վեհ Հայկազանց քաջութիւնը.
Գիտցիր՝ որ տըգիտութիւնը,
Կործանեց մեր Տէրութիւնը։
Անմիութիւն՝ չար նախանձը,
Վախճան տուաւ մեր փառացը.
Չըհետեւիս այն շաւղացը,
Որ չըմնաս դուն ալ բացը։
Գիտութիւնը հոգով սիրէ,
Սուրբ Կրօնքդ աղէկ պահէ.
Քու Հայ սիրտդ թող բորբոքի,
Եւ Հայրենեաց սիրոյն զոհուի։
Դու քեզ պահէ մաքուր վարքով.
Խոհեմ կեցիր ամէն բարքով.
Չար ընկերներ մի ունենար,
Որ դուն երբեք չըլլնիս չար։
Ընկերովդ քեզ կըճանչնան,
Եւ ըստ այնմ պատիւ կուտան.
Թէ որ անկէ չըզգուշանաս,
Պատիւ պիտի ալ չունենաս։

ՎԱԽՃԱՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՀԱՏՈՐԻ

2r

2013
4055